

Európa története 1849–1914

vegyesfelvágott

11.A

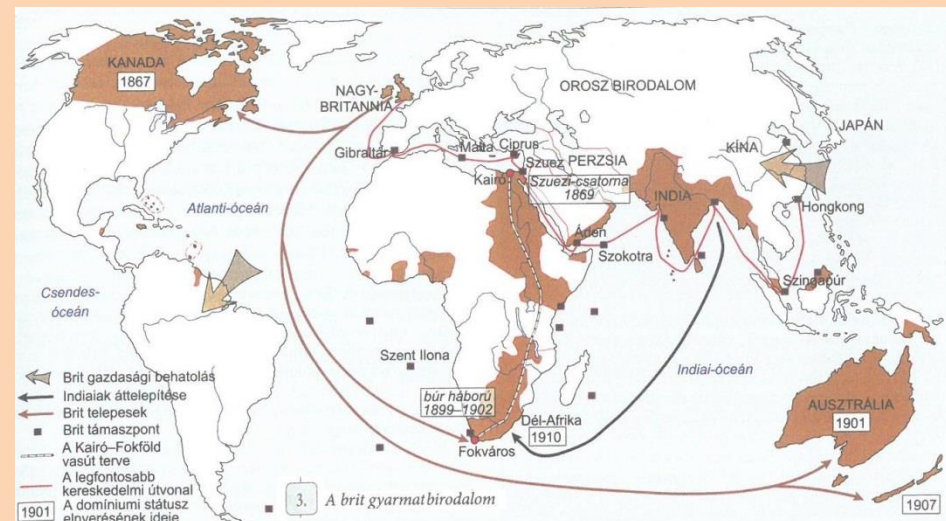
2026.
jan. 12.

1. Általános jellemzők

- 2. ipari forradalom (csak Oroszo. marad feudális)
- munkásmozgalmak
- polgári nemzetállamok (Ny-Eu.) → Olaszo., No.
- rendeződik a magyar kérdés
- keleti kérdés, Balkán átrendeződése
- lengyel kérdés
- gyarmatosítás
- 1900-ra gazdaságilag az USA és No. tör élre → ...

2. Európai öthatalmi koncert – !

- NBr. →
- Oroszo.
- Fro.
- Poroszo. ¹⁸⁷¹ → Németo.
(2. helyen)
- H. Bir. → OMM

3. Nagy-Br. – világhatalom, a brit bir. fénykora gazdasága világelső, legnagyobb gyarmatbir., legnagyobb flotta

brit külpolitika 3 alapelve – ?

- fényes elszigeteltség – gyarmatbir.!
- európai erőegyensúly
- PALMERSTONI alapelv
= „*Angliának nincsenek állandó...*
L meddig?

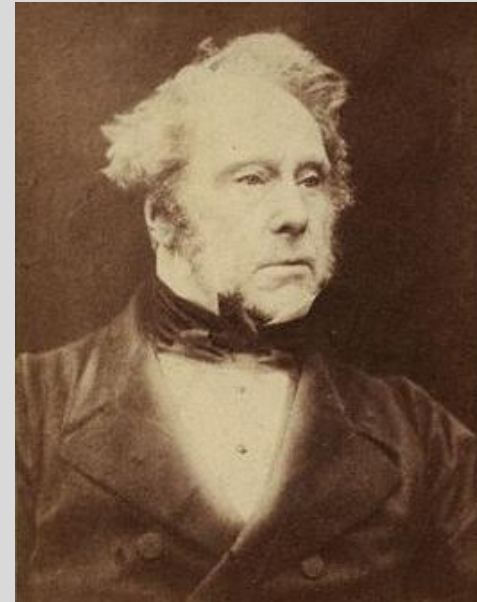
(UGYANŐ:) „*Talán igazuk van, de vé-
gezzenek velük gyorsan*” – ?

viktoriánus kor – ?

VIKTÓRIA angol királynő (1837–1901),
India császárnője (1876-tól)

Önarckép (1835)

4. Románia létrejött

- a két fejedelemség (– ?)
a 19. sz. közepén elszakad
a törököktől
- 1859: ALEXANDRU CUZA ezredes
a fejedelem mindkét államban
→ 1861/62: egységes Románia

- 1881: királyság
- Nagy-Románia – ?

– !

Sinaia (Peleş-kastély) – !

5. Az egységes Olaszo. létrejötte

- 476 (– ?) óta szétagoltság
- 19. sz.: Lombardia és Velence a H. Bir. része
- olasz egység fő ellenfele a H. Bir. → *Emléktábla KOSSUTH torinói házán*
- forradalmi-demokrati-kus egység 1848/49-ben elbukik
- **Brescia – ?**
- Piemont = Szárd Kir. dinasztikusan egyesíti It.-át + GIUSEPPE GARIBALDI vezette tömegmozgalmak

– 1870: Róma is Olaszo.-é

↳ alkotmányos, parlamentáris mon.

6. A pápaság

– pápa: a Vatikán foglya (1870–1929)

a Szent Péter-bazilika Szent Péter térre néző erkélyére sem hajlandóak kilépni

II. VIKTOR EMÁNUEL, az első olasz király átványos döntéssel beköltözött a pápa korábbi rezidenciájába, a Quirinale-palotába. Amikor a palota kulcsait követelte IX. PIUSTól, az megvetően válaszolt: *„Kinek képzelik magukat ezek a tolvajok, hogy tréfát űznek és a kulcsot kérik, hogy kinyissák a kaput? Törjék csak be, ha ehhez van kedvük. BONAPARTE katonái, amikor el akarták fogni VII. PIUST, az ablakon át másztak be, de még ők sem voltak oly arcátlanok, hogy a kulcsokat kérjék.”*

– 1929, lateráni konkordátum:

→ Vatikán önálló + a hozzá tartozó, területen kívüliséget élvező ingatlanok

→ kat. államvallás Olaszo.-ban

→ pápa elismeri Olaszo.-ot
+ Rómát annak fővárosaként

*PIETRO GASPARRI,
XI. PIUS pápa bíboros államtitkára
és BENITO MUSSOLINI
aláírja a ma is érvényben lévő
lateráni szerződést*

7. A német egység létrejötte

- 1814/15 (– ?) → Német Szöv.
~ 40 állam
a bir. gyűlésen az osztrák cs. elnököl

– egyesítés mikéntje?

- forradalmi-demokratikus úton

Ø 1848/49

- dinasztikus – TK 11. 7. o.

a) *nagynémet koncepció*

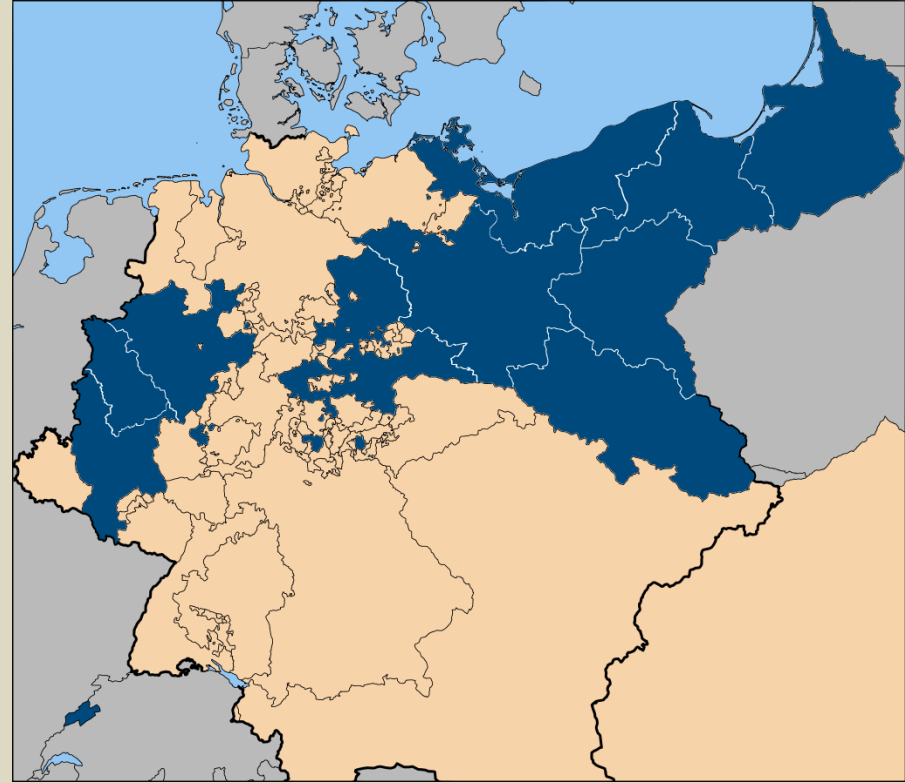
→ Au. vezetésével
laza, föderatív, kat.

b) *kisnémet koncepció*

→ Au. kizárásával
vezető állam: Poroszo. – ?
kp.-osított, protestáns

Au. (belső gondok, pl. magyarok)

↔ Poroszo. (egységesebb, fejlettebb gazd., modern hadsereg)

Poroszo. 1815 után

– OTTO VON BISMARCK (1815–1898)

- Poroszo. „vas”kancellárja (1862–1892)
- *„A németek nem liberalizmust várnak Poroszországtól, hanem erőt. [..] A kor nagy kérdéseit nem beszédekkel és többségi határozatokkal döntik el, hanem vassal és vérrel.”*

▪ porosz junker – ?

▪ 2 m magas; magas, selypítő hangja van

▪ általános hadkötelezettség bev. Poroszo.-ban

▪ olasz egység támogatása,
emiatt szembekerül Ausztriával

▪ közeledik Oroszországhoz – 1873: 3 császár szövetsége – ?

▪ Au. és Franciao. katonai legyőzése

1871: a német császárság kikiáltása a versailles-i palotában

TK 11. 9. o.

ANTON VON WERNER: *Die Proklamierung des Deutschen Kaiserreiches*
[Bismarck Museum, Friedrichsruh (Schleswig-Holstein)] – ?

BISMARCK a kp.; uralkodók és tábornokok, sehol egy polgári öltözkék, egy képviselő...

WAGNER 1871. február 5-én zárja a Siegfried partitúráját...

Német
Császárság
(1871–1918)

I. Birod. – ?

II. — ?

III. — ?

8. Az egyesült Németország

a) szövetségi állam, Poroszo. túlsúlya

alk. mon.

ffiak: ált., titkos vál.jog → Bir. Gyűlés = Reichstag tv.hozó hat.

végrehajtó hat. feje: kancellár → cs.-nak felelős – !

└ hads. főpar.
└ parl.-et föloszlathatja

„A törvények olyanok, mint a kolbász.

Jobb, ha nincs ott az ember, amikor készülnek.” (BISMARCK) – ?

b) belp.

– társadalombiztosítási rendszer – ?

– állam–egyház (melyik?)

szétválasztása

▪ kötelező polgári házasság

▪ állami anyakönyvezés – ?

▪ oktatás állami ellenőrzése:

tanterv, tananyag, tanárképzés...

Polgári állam általános jellemzői – !

- jogállamiság (– ?), alkotmányosság
(hatalmi ágak szétválasztása)
- nő a választásra jogosultak száma
(népszuverenitás)
- állami szerepvállalás az oktatásban,
anyakönyvezésben...
- állam és egyház szétválasztása
- szociális intézkedések
- emancipációs törekvések
(nők, feketék...)

Σ No. majdnem-alkotmányos, fél-demokratikus, alig-parlamentáris állam

c) külpolitika

- 1871–1890 BISMARCK → passzív
→ szövetségi rendszerek
(cél: a **revansra** készülő Fro. elszigetelése)

1873 – három császár szövetsége – ?

ANDRÁSSY GY. hozza tető alá

Lengyelo. – ?

angol karikatúra üzenete – ?

„Minden külpolitika abban foglalható össze, hogy igyekezz hármásban lenni, míg a világot öt nagyhatalom bizonytalan egyensúlya kormányozza” (BISMARCK)

1879 – kettős szövetség I. V – FJ

+ 1882: Olaszo.

→ hármass szöv.

